

Praznovanje obletnice premirja. - Ruska armada prodira

VČERAŠNJI DAN, ENAJSTA OBLETNICA SKLENITVE PREMIRJA, NAM JE ZOPET ŽIVO POKLICAL V SPOMIN VOJNE STRAHOTE POD KATERIMI JE JEČAL SVET. — SLOVESNO PRAZNOVANJE DNEVA.

Chicago, Ill. — Včeraj, v ponedeljek, enajstega dne v enajstem mesecu leta, ob enajsti uri dopoldne, je enajstič praznovalo prebivalstvo naše velike Unije veliki trenotek, ko se je širok sveta razjeknila s tolikim hrepenjenjem pričakovana odrešilna besedica "Mir". Daleč je že za nami tisti trenotek, dolgih enajst let leži med njim in sedanostjo, spada že bolj v zgodovino kakor med tekoče dogodke; polagoma nam prihaja iz spomina, kakor se polagoma celijo rane, ki jih je zasekala doba pred tem trenotkom, in kmalu bodo otroci in vnuki poslušali pripovedovanje o tej dobi in tem trenotku kakor zanimivo pripovedko, ki bo prijetna za uho, katere strahot in grozot pa njih um ne bo zapopadel, kakor si ne more predstavljati smrtnega strahu nihče, kakor tisti, ki ga je sam prežal. Vendar nam, ki smo praznovali sedanjo obletnico, stoji ti dogodki še živo v spominu in le malo truda je treba, da si postavimo pred oči tiste čase, ko je svet ječal pod strahotno vojno moro, in v katerih je bil prizadet bolj ali manj vsak posameznik. Spominjamo se tistih časov, ki so bili sicer nepopisno grozoviti, ki pa so takorekoč morali priti, da so izmordirali svet, in mu pokazali, kaj je vojna, namreč demoni, ki uničijo, ki uničijo v eni uri, za kar je bilo potrebno mnogoletno konstruktivno delo. Svet zdaj pozna tega nenasitnega moloha, in zato se tudi danes ob enajsti obletnici širom zemeljske oble razlega enoglasno: "Nikoli več vojne. Mir hočemo."

Po vseh ameriških mestih se je včerajšnji dan praznoval čim najbolj slovesno. Prirejale so se parade in zborovanja, na katerem so govorniki poudarjali pomenljivost dneva. Zgodovinski trenotek, ko se je sklenilo premirje, ob enajstih dopoldne, so oznanile tovarniške piščalke in cerkveni zvonovi; v večini delavnic je delo počivalo za pet minut.

BASEL IZBRAN ZA SEDEŽ SVETOVNE BANKE
Baden-Baden, Nemčija. — Komisija, ki se bavi z ustanovitvijo svetovne banke, se je zedinila v tem, naj postane švicarsko mesto Basel njen sedež. Predlog je prodril šele, ko se niso mogli sporazumeti, naj li se izbere London ali Brusel, in tako so izbrali mesto v nevtralni državi.

GASOLIN CENEJŠI
Chicago, Ill. — Sinclair Oil Co. je objavila znižanje cene za gasolin, in sicer za 2 centa pri galonu. Znižanje je stopilo v veljavo s ponedeljskom. Druge kompanije, kakor Standard Oil, Shell in Texas, je ta korak osupnil; skoraj gotovo pa mu bodo tudi same sledile.

SIRITE AMER. SLOVENEK!

RUSI VDRILI NA KITAJSKO
Ruske čete prekoračile zamrzo reko Amur. — Kitajska odpravljaja nove čete na fronto. — Uporniški boji se nadaljujejo.

Harbin, Mandžurija. — Kakor kažejo dogodki, je Rusija v resnici pričela s splošno ofenzivo, kakor so jo pričakovali na Kitajskem. Sovjetska armada je namreč prekoračila reko Amur in med ljutimi boji neprestano prodira dalje v kitajsko ozemlje. Glavni prehod se je izvršil pri mestu Taheih. Tamkajšnji ameriški carinski urad je dobil naročilo naj se takoj umakne iz bojnega ozemlja, kar je tudi izvršil. Ruske sovjetske čete so ponovno pričele izvajati divjaštva nad prebivalci obmejnih vasi, in pomorili so jih veliko število. Kitajska z vso naglico odpravljaja nove čete na fronto, kjer je največja nevarnost, tako da je tekem zadnjih dni preteklega tedna prispelo okrog 15,000 mož.

Med tem pa v notranjosti Kitajske z nezmanjšano ljutostjo divja civilna vojna med vladnimi četami in uporniki. Obe strani trpe velikanske izgube. Kakor govore poročila, je v premoči uporniška armada.

ODLIKOVANJE ZA ZASLUGE.

Slika nam kaže prizor, ko general Drum pripenja takozvani Distinguished Flying Cross poročniku J. H. Doolittle za njegov polet, ki ga je izvršil v letu 1922 iz Floride v Kalifornijo, in med katerim je samo enkrat pristal. Tudi ostali trije so bili odlikovani za razne zasluge v letalstvu.

VELIK PLEN ROPARJEV TRIJE ŽENINE. ENA NEVESTA

Tekom dveh minut izvršilo pet banditov rop za \$21,000, ne da bi vzbudili kakoršni koli pozornost. — Posel so si mojstersko razdelili.

Chicago, Ill. — Med tem, ko je vse na okrog vladal najbolj živahen promet, ni nihče izmed mnogobrojnih pasantov, ki so korakali mimo Lakeview Trust & Savings Bank, 3201 No. Ashland Ave. niti najmanj slutili, da v notranjščini poslojja opravlja pet roparjev svoj dobičkanosni posel. Tik pred zaključkom uradnih ur, v soboto zvečer, se je pet banditov pripeljalo z avtomobilom v "alley" za bančnim poslojem; na malem oknu so prežgali železno omrežje in si nato razdelili svoj posel. Eden izmed njih je v pogovor zapletel pred poslojem stoječega policista, eden je ostal v avtu, trije pa so splezali skozi okno v banko, izmed katerih je eden ostal pri oknu, druga dva pa sta se približala blagajniku in ga z orožjem prisilila, da jima je izročil ves denar, v znesku \$21,000.

Celi potek ropa se je izvršil v dveh minutah, in sicer v taki tiho, in tako neopazno, da vseh pet uradnikov in dveh tipistinj, ki so se nahajali poleg blagajnika v banki, ni nihče sploh nič opazil. Po izvršenem činu so se roparji v divjem diru odpeljali.

Dunaj, Avstrija. — Vse višje šole na Dunaju so za nedoloččen čas zaprli. Vzrok temu so bili vedno bolj se množični nemiri med študenti nacionalistične in socialistične stranke; obe stranki sta stalno oboroženi.

KRIŽEM SVETA
New York, N. Y. — Na javni dražbi je bila ena sama knjiga prodana za znesek \$13,000. Dragocena je tako le vsled svoje starosti; izdana je bila namreč v l. 1618. Naslov knjige je "A Book of Kings".
Tientsin, Kitajska. — Doselej še nepoznani storilci so ugrabili bogatega Newyorčana, A. Brennerja, in zahtevajo pol milijona v zlatu kot odkupnino za njegovo glavo.
New York, N. Y. — Iz Francije je prispela Mrs. Reg. Fellowes, ki je bila že večkrat imenovana kot najboljša oblečena ženska v Evropi. Pri njenem prihodu pa se je izkazalo, da nosi obleko, ki jo je kupila — pred dvema letoma v New Yorku.
Daniel, Wyo. — Niti ene mačke ne najdeš v tem celem farmerskem mestu; pred par dnevi se je namreč od nekod priplazila vidra in je v eni noči podavila vse mačke prebivalstvo.
Berlin, Nemčija. — Rusko dvanajstletnico boljše vizma so praznovali tudi tukajšnji komunisti. Vprizorili so demonstracije, a je policija množice kmalu razkropila. V manjšem nemiru je bila ena oseba lahko ranjena, tri osebe pa so bile aretirane.
Worcester, Mass. — Pet delavev je bilo dobesedno na koščke razmesarjenih, ko je predčasno eksplodiral naboj. ki je vseboval 80 funtov dinamita. Več ur po nesreči še niso mogli najti ostankov trupel.
Berlin, Nemčija. — Nov velikanski potniški aeroplan je zgradila nemška družba, ki je po svojih zmožnostih podobna DO-X, ima pa to posebno, prvo svoje vrste, da se namreč potniške kabine ne nahajajo v sredini letala, ampak v perutih. Letalo je 75 čevljev dolgo, 16 1/2 čevlja visoko, in čez peruti široko 148 čevljev. Stroji imajo moč 1100 konjskih sil.

Iz Jugoslavije.

NESREČA ŽELEZNIČARJA NA KOLODVORU V ZIDANEM MOSTU. — ZOPET UBOJ. — RAZNE NEZGODE IN NESREČE. — DRUGE RAZNE VESTI ŠIROM STARE DOMOVINE.

Huda nesreča železničarja.
Celje, 23. okt. — Danes dopoldne je bil z hrzotovornim vlakom pripeljan v Celje 25-letni železniški premikač Fran Škofič, doma iz Rimskih toplic. Škofič je bil zaposlen na tovornem kolodvoru v Zidanem mostu s sklapljanjem vagonov pri ranžirnem vlak. V trenutku, ko je čepel med dvema tovornima vagonoma, ki sta bila do vrha naložena s premogom, in ju vezal med seboj, se je nepričakovano udrla notranja stena enega vagona in več ton premogovih grud se je izsulo na ubogega premikača. Škofič je začutil strašno bolečino vzdolž cele leve noge, toda zavesti ni izgubil. Ker je ležal z zgornjim delom telesa prav na tračnici, se je urno oprjel z rokama nekega železja med vagonoma in se potegnul pod vagon. V tem pa se je vlak tudi že premaknil.

Sele tedaj so drugi železničarji opazili, da se je morala Škofiču pripetiti nesreča. Vlak se je ustavil in izpod vagona so potegnili Škofiča strašno ranjenega. Vse meso na levi nogi je bilo odrto s kosti, ki so bile zmečkane in zlomljene. Tovariši so skušali ustaviti močno krvavitev z vato, gazom in drugim, kar se jim je le deloma posrečilo. Z hrzotovornim vlakom, ki je baš odhajal proti Celju, so nesrečnega premikača odpeljali v Celje, kjer so ga z rešilnim vozom mestne občine prepeljali v bolnico. Opoldne je bil Škofič operiran in so zdravniki ugotovili, da je bila noga odtrgana od telesa in se je držala le še na koščku kože. Škofič se je nahajal ves čas pri polni zavesti. Ponesrečenčevu stanje je brezupno.

Uboj v Slovenskih goricah.
Št. Jakob, 21. okt. — V soboto zvečer, 19. okt., so obhajali pri posestniku Poljancu v Ročici pri Sv. Jakobu likof, ki so pripravili in na novo pokrili viničarijo. Vina pa je bilo preveč in zatajevano sovražstvo med delavcema Šimnom Stubalom in Jakobom Jelenom je znova privrelo na dan. Ker je Stubal že večkrat Jeleno obljubil, da ga bo, ga je Jelen vprašal, ali ima dobro nabrušen nož. Stubal pa mu je odgovoril: "Le počakaj, boš že videl!"
Kmalu nato se je vnel kratak preprij in je Stubal zasadel nož v prsi Jakoba Jelena, ki je umrl na mestu zaradi izkrvavitve. Uboj je zbudil v vsej okolici globok vtis in razburjenje. Morilec, 20letni Šimen Stubal, se je v nedeljo javil orožništvu v Št. Lenartu, ki ga je izročilo orožnikom pri Sv. Marjeti, ti pa so ga prepeljali v zapore sodišča v Mariboru. Truplo tragično preminulega Jakoba Jelena so položili na mrtvaški oder pri Sv. Jakobu.

SUHAŠKI AGENT DOBIL DESET LET
Rockford, Ala. — Šerif C. Guthrie je bil obsojen vsled uboja 18 let starega dečka Cl. Bailey, na deset let ječe. Umor je izvršil zadnjega septembra. Z nekimi drugimi policistom sta našla na polju posodo z žganjem in sta se skrila v grmovje ter čakala, kdo bo prišel po njo. Čez nekaj časa sta se približala gori omenjeni deček z nekimi svojimi tovarišem. Šerif jima je ukazal naj se odstranita. Ker nista takoj ubogala, je oddal prvi strel. Dečka sta nato pričela bežati, a šerif je streljal še nadalje in s tretjim strelom zadela Baileyja od zadaj v glavo. Za svojo surovost je zdaj prejel milo kazen, 10 letno ječo.

Uboj v Slovenskih goricah.
Št. Jakob, 21. okt. — V soboto zvečer, 19. okt., so obhajali pri posestniku Poljancu v Ročici pri Sv. Jakobu likof, ki so pripravili in na novo pokrili viničarijo. Vina pa je bilo preveč in zatajevano sovražstvo med delavcema Šimnom Stubalom in Jakobom Jelenom je znova privrelo na dan. Ker je Stubal že večkrat Jeleno obljubil, da ga bo, ga je Jelen vprašal, ali ima dobro nabrušen nož. Stubal pa mu je odgovoril: "Le počakaj, boš že videl!"
Kmalu nato se je vnel kratak preprij in je Stubal zasadel nož v prsi Jakoba Jelena, ki je umrl na mestu zaradi izkrvavitve. Uboj je zbudil v vsej okolici globok vtis in razburjenje. Morilec, 20letni Šimen Stubal, se je v nedeljo javil orožništvu v Št. Lenartu, ki ga je izročilo orožnikom pri Sv. Marjeti, ti pa so ga prepeljali v zapore sodišča v Mariboru. Truplo tragično preminulega Jakoba Jelena so položili na mrtvaški oder pri Sv. Jakobu.

Prijet požigalec.
Št. Jernej na D., 21. okt. — V soboto proti večeru, 21. okt. se je pojavil neznan mož, oblečen v ponošeno vojaško obleko. Govoril je hrvaško. Videti je bil precej vinjen. — Prižgal si je cigareto in odšel proti listnici g. Durjave, hoteč jo zažgati. Pravočasno so ga še zagledali in preprečili požig. Odvezli so mu dokumente, ki jih je nosil seboj. Dokumenti se glase na ime Peter Zutič, rojen 1885 v Glini na Hrvaškem. Ni pa gotovo seveda, če so njegovi. Njega je došli zagrebški avto "Tapred" odpeljal v Novo mesto, kjer so ga oddali sodišču.

Grozna smrt v vodnjaku.
V Staparju v Bački se je posestnik Radivoj Kovačev spustil v vodnjak na svojem dvorišču, da bi ga očistil. Kmalu je naletel na pesek, ki mu je začel zasipavati noge. Že opoldne je opazil, da ne more potegniti nog iz peska. Na pomoč mu je prišel ključavničar Nikolaj Ivkov, da bi ga rešil iz nevarnega položaja, a brez uspeha. Pesek je Kovačeva zasul še do trebuha. Uro pozneje je v groznih mukah umrl. Kopaljo so celo noč in še v nedeljo, a trupla nesrečnega Kovačeva še niso mogli potegniti iz vodnjaka.

Požar na Galjevici.
V baraki na Galjevici pri Ljubljani je v nedeljo, 20. okt. nastal požar v stanovanju branjevke Erklavčeve. Lesene barake bi bile brezdvomno postale žrte požara, da ni sosed akviziter Josip Gaiser še pravočasno opazil nevarnost ter s pomočjo svoje žene, ki mu je nosila vodo v škafih, pogasil ogenj. Požar je nastal na ta način, da je mladoletna deklica branjevke Erklavčeve, ki je bila sama doma, v mraku prižgala svečo ter se je od sveče vnela lesena stena barake.

Umrl so v Ljubljani:
v času od 12. do 16. okt.: Ivan Bizovičar, mehanik, 20 l., Solška ulica 2; Ivan Berčič, delavec, 24 let, Črnuče; Franja Seršen, vdova žel. nadspovednika, 71 let, Vidovdanska c. 9; Karol Stridinger, bivši natakar, 56 let, Gosposvetska cesta 10; Lovr. Škofic, poštni poduradnik v p., 75 let, Zalokarjeva ulica 12; Josipina Jahn, vdova oficijala, 88 let, Vidovdanska c. 20. V bolnišnici so v istem času umrli: Ivan Pipan, zidar, 54 let, Smednik; Marija Podlugar, užitarica, 58 l., Žeje pri Naklem; Feliks Pretnar, sin trgovca, 14 dni, Lipičeva ul. 5; Ljudmila Cunder, hči posestnika, 2 leti, Jarše 5; Angela Kisel, služkinja, 32 l., Črni potok.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkom in dnevom po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: CANAL 0098

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 0098

Naročnina: Za celo leto \$5.00, Za pol leta 2.50, Za Chicago, Kanado in Evropo: \$6.00, Za pol leta 3.00

Subscription: For one year \$5.00, For half a year 2.50, Chicago, Canada and Europe: \$6.00, For half a year 3.00

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

DOPIŠI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Martyribus gloria

Minule so slovesne zadušnice in žalne manifestacije. Istra, najbolj nesrečna, pa najmilejša dežela jugoslovska, posvečena po prosvetnem delu škofa Dobrile in popa Velikane, ovekovčena v lepi besedi Vladimira Nazora in našega Jožefa Preglaja, prebujena k smoternemu narodnemu delu od Viteziča, Laginje in Spinciča; Istra, ki že eno tisočletje zvesto in trdno hrani slovenski jezik in slovansko dušo, je zdaj posvečena po nedolžni krvi Vladimira Gortana. Na njeni mučeniki kroni, spleteni od sto in stoletnih krivic, se kot najdražji rubin sveti ime tega mladega junaka, ki je, sramotno mučen in usmrčen, padel kot žrtev zanjo. Veliko najboljših naših mož se je v trudopolnem delu in boju zanjo zgrudilo, nihče doslej pa ni moral plačati svoje ljubezni zanjo s smrtjo, izrečeno in izvršeno kot kazen od tujerodnega oblastnika v pravični narodni borbi. To je bilo od usode namenjeno samo Gortanu, prvič v zgodovini istrskega ljudstva, in Italiji pod fašističnim režimom, je bilo usojeno, da se je to zgodilo v njenem imenu in pod njeno sankcijo. Prvič v narodnih bojih preteklega in sedanjega stoletja v celi Evropi se je obsodil od sodišča mlad narodnjak, ki se mu ni dokazal noben zločin, tudi imputirani ne, samo zaradi svoje nacionalne zavesti in dela. Trpeli so in bili preganjani ter vrženi v ječo buditelji istrskega ljudstva, poljski narodnjaki v carski Rusiji in Nemčiji, irski in arabski nacionalni voditelji, na smrt je bil obsojen, a pomiloščen dr. Kramar; nihče pa ni bil v čisto mirnem času, v normalni narodni borbi, ne da bi se bila kakšna krivda kolikortoliko jasno ugotovila, justificiran tako brez milosti kot Vladimir Gortan. Njegova smrt je zato večer madež na onih, ki so jo s hladno preračunovitostjo povzročili in izvršili, v večno slavo pa mučeniku in njegovim tovarišem. To bo nepristranska zgodovina omikanega sveta zapisala pod 17. oktobrom leta 1929 neizbrisno v svojo knjigo.

Kaj je sedanjí italijanski režim s to kruto in nepravilno smrtno obsodbo dosegel? Kar je povedal Gortanov branitelj, italijanski odvetnik: dal je nam in svetu mučenika, pravega mučenika v idealnem mladeniču, ki je za svoje prepričanje, za svojo ljubezen do rodne zemlje in naroda, za svoje prijatelje moral položiti na žrtvenik samega sebe. Kar imajo Italijani v Istranu Nazariju Sauru, ki ga je avstrijska oblast med vojno kot svojega državljana zasačila z orožjem v roki proti onim, ki jih je smatral za tlačitelje svojega rodu, to imamo Jugoslovani, to ima po svoji ogromni večini slovensko-hrvatska Istra v Vladimiru Gortanu, tembolj, ker njega nihče ni zasačil na nasilnem činu niti mu ga je sodišče dokazalo. Njegovo ime in spomin bo zato odslej najsvetejši simbol v boju za najdražje narodne ideje, za teptane narodne pravice istrskih Jugoslovanov, za osnovna naravna prava vskega človeka in vsega človečanstva. Justifikacija knjigarja Palma je sredi največjega ponižanja in delne mladenosti ves nemški narod vzdignila proti vladstvu Napoleona. Še je veliki cesar zmagoval; toda smrt nemškega mučenika je bila prvo krvavo predznamenje njegovega poznejšega padca. Kakor Palm, ki je bil ustreljen, ker je natisnil brošuro "Nemčija v svojem največjem ponižanju", ni storil nobenega zlega nasilnega dejanja, tako tudi Gortan ni zagrešil takega čina, ki bi ga bilo sodišče moglo brezdomno ugotoviti. Pisanje italijanskega časopisja že pred sodnim postopanjem dokazuje, da glavni nagib kruti obsodbi ni bila slabo podprta obtožba inkriminirani, nevarnost je zate. Anka mi je povedala.

ranega zločina pri Monte Kamusu, ampak želja "statuirati eksempl", kako zna biti trd režim napram onim, ki v svoji narodni zavednosti ovirajo protinaravno in nasilno potujčevanje srca slovanske Istre.

Najboljši in najbolj zanesljivi sodnik strašnega dogodka 17. oktobra na vojaškem strelišču v Puli je vsa evropska javnost, ki to justifikacijo obsoja, kakor je svojčas obsojala justifikacijo Palma. Svet ne presoja te zadeve na podlagi raznih sofizmov tako kot slovanskemu narodu v Italiji sovražni fašizem, marveč kot varuh najvišjih nacionalnih in človečanskih pravic, videč največji zločin v nečloveškem in neciviliziranem postopanju fašističnega režima z Jugoslovani zlasti v Istri. Istra je najbolj v svojo bit z jugoslovanstvom prešinjena dežela, kar jih je pripadlo Italiji. Slovanstvo živi neizkoreninjeno v še patriarhalni, na zemljo, zgodovino in tradicijo v vsemi svojimi zavestimi in podzavestnimi shtami navezani duši istrskega ljudstva. Slovanska je miselnost, slovanski običaji in življenjsko zadržanje, slovanska celo zemlja in vsa z življenjem tega molče trpečega in vztrajnega naroda prepojena in zvezana natrava, griči, doline in drage, po kateri se tiho razlegajo zvoki otožne istrske frule. In temu narodu, ki je bil dosegel že visoko stopnjo narodne zavednosti in se tudi gospodarsko krepko organiziral, je vzel fašistiški režim vse; poslednjo šolo in učitelja, mu uničil vse združništvo, zatrl vsak znak narodnega kulturnega življenja, mu prepoveduje celo javno peti v materinem jeziku, mu je izgnal rodni jezik celo že iz cerkve, ga oropal že skoro vsega slovanskega in hrvatskega duhovništva, izgnal vso inteligenco do poslednjega moža, ga ponižuje, žali, mu hoče vcepiti čustvo popolne manjvrednosti in ga skuša pokvariti in držati v popolni gospodarski odvisnosti kakor tega ni delal niti režim beneške republike. V poslednjem času mu celo nasilno izpreminja draga, tisoč let stara rodbinska, pa celo slovanska krstna imena! Strelji, ki so končali življenje mladega Gortana, bodo pa zdramili ves kulturni svet, ki se obtožuje, da je predolgo mimo gledal to trpljenje — ti strelji so vsej Evropi glasno zaklicali, da je Istra slovanska in da je dolžnost vseh poštenih ljudi nuditi njenemu nesrečnemu prebivalstvu moralno pomoč in oporo!

Mi obsojamo kot krščansko glasilo vsako nasilje. Zato najglasneje obsojamo sistematično nasilje med narodnimi pravicami naših rojakov v Italiji. Usmrtitev Gortana, ki po našem najgloblješem prepričanju imputiranega zločina ni zagrešil, je višek in signatura nasilnega režima fašizma v slovanskih provincah Italije. Kot tak ga smatra vsa italijanska nefašistična javnost — skrivaj v Italiji, glasno in jasno povsod, kjer bivajo iz svoje domovine izgnani Italijani. Mi smo za lojalno vzdrževanje mirovnih pogojev, moramo pa zahtevati in povzdigniti svoj glas, da se za mučeniško smrt nedolžnega Istrana da zadoščenje s tem, da se krivični režim nad našimi rojaki v Italiji temeljito izpremeni. Ta kri kliče po zadoščenju in bo klicala, dokler ji ne bo zadoščeno.

Vladimiru Gortanu pa slava, nemiljiva slava in vedno spomin!

KAJ JE NOVEGA NA ELY? Ely, Minn.

Od vsepovsod vidim zanimive dopise v Amer. Slovencu, samo iz Minnesote so pa poročevalci nekam zaspani. Zglejda, kakor da pri nas ni črnila kljub temu, da ga v vsaki prodajalni skoraj prodajajo.

Delavce najbolj zanimajo delavske novice. Ko prebiram dopise, me najbolj zanima, kake so kaj razmere po drugih naselbinah, kako kaj drugje delajo in zaslužijo. Pri nas na Ely se dela in kateri imajo delo, zaslužija za sproti. A tudi tukaj ni več tistih časov kakor nekoč. Delo se sedaj zelo težko dobi, ker po rudniški potrebujejo vedno manj delavcev. Stroji so oddrili od dela na stotine delavcev. Torej za delom ne svetujemo nikomur, da bi hodil v te kraje, ker v Minnesoti je dosti delav-

cev, ki se sami dela ne morejo dobiti.

Kakor znano, je zakonodajna v Minnesoti lansko zimo sprejela predlogo za starostno pokojnino. To se sicer lepo sliši in marsikdo morda misli, zdaj so pa preskrbljeni delavci v Minnesoti. Bl pa ni tako.

Predloga je sicer sprejeta, a je ograjena tako, da za enkrat ima delavec bolj malo koristi od nje. Na drugi strani so pa industrijalci sprejeli načrt, da ne bodo zaposlovali starih delavcev. Tako danes delavec, ki je 45 let star, lahko išče delo, pa ga bo le težko dobil ali pa ga sploh ne dobi. Poznam rojaka, ki je star 50 let, a še močan, da se nobenega mladega ne boji, ne za delo ne za kaj drugega, pa hodi že mesece in mesece okrog, pa povsod, ko pove svojo starost, ga odpravijo, da ne rabijo pomoči. Pred-

loga za starostno pokojnino določa starost 75 let, s katero pride upravičenost do pokojnine. Torej, ako je to res, in da delavci po 45. letu starosti težko dobe ali da sploh dela ne dobija, mi naj zdaj kdo pove, kaj naj pa delavec dela med 45. in 75. letom svoje starosti? Ali naj gleda v zrak in od zraka živi? Hm, čudna so pota gospode, ki ima v rokah delavsko usodo. Tako se ne godi niti brezumni živini. Gospodar jo hrani do smrti, delavca se pa vrže na cesto in uboga para naj gleda, kakor ve in zna, da se preživi. Ali ni med nami tako?

Avtomobilske nesreče se tudi med nami množe kakor drugod. Te dni se je dogodila na cesti št. 35, kake dve ali tri milje od tega mesta avtomobilska nezdoga. Trčila sta skupaj dva avtomobila. V enem se je vozil John A. Johnson, operater parne lopate v Zenith rudniku. Z njim se je peljal kurjaj parne lopate John Pušavec, zraven tega še Gus Nyman in John Lenič. Na griču nad tako zvanem mostom Landsdorf, se je naglo prikazala druga kara in predno sta se avtomobila mogla izogniti eden drugemu, sta že zavozila skupaj in s silno močjo treščila. Posledice so, da John Pušavec je bil na mestu ubit, John Johnson pa je umrl nato v bolnici, John Lenič pa je dobil hude poškodbe na glavi. Drugi so se več ali manj poškodovali. Tako človek ne ve ne ure ne dneva, kje ga čaka nesreča in smrt. Naj bi bilo to v svarelo drugim avtomobilistom, da bi bolj pazili, kadar vozijo okrog.

Pozdrav naročnikom tega lista!

Poročevalec. TO IN ONO IZ JOLIETA. Joliet, Ill.

Cenjeni g. urednik:—V pisno prilagam \$2.50 za polletno naročnino na A. S. za 6 mesecev naprej. List mi ugaja, samo malo dopisov ima iz naše naselbine; ne vem, če so naši dopisniki tako počasni z dopisi ali kaj? Iz tako velike naselbine kot je naša, bi moral biti dopis v vsaki številki lista. (Z Vami se popolnoma strinjamo!)—Op. ured.) Novic je vedno dosti, torej dopisniki, ki ste zmožni sukati pero, pišite večkrat. Naš Tone, ki včasih kakšno pove, je postal tudi pravi zmurjenec. Samo, kadar v ta spodnjem štku vre, postane korajžen, drugače pa je tiho, kakor bi mu slana štimo vzela.

Naj jaz omenim malo novice zadnjih dni. Zadnje dni smo imeli v Jolietu posebnost v tem, da je naš rojak Jože Kočevar tožil tukajšnjega državnega pravdnika za odkodnino 50 tisoč dolarjev, kakor to poroča tukajšnji list, ker je državni pravdnik Rehn, kakor to trdi Kočevar, udaril njega v njegovem uradu, kamor ga je dal poklicati. Državni

pravdnik mu je stavil vprašanje, če je res on govoril komu, da ga je on plačal, da mu pusti voditi pivovarno. Kočevar je odgovoril, da ne. Potem, trdi Kočevar, da ga je udaril z neko rečjo rekoč, da tisti, ki mu je to povedal, ne bi govoril laži. Stvar je zanimiva, kako bo izpadla in kako bo sodnja razsodila. Kočevar se je zdravil v bolnišnici in kakor izjavlja, so ga hranili nekaj tednov po stekleni cevi. Kočevar ima advokata iz Chicago, Willis B. Wood, ki toži državnega pravdnika. Kočevar je vodil gostilno mehkih pijač na No. Chicago Street.

Vreme imamo zadnje dni še precej zadovoljivo za ta čas. Da bi le tako bilo tja do Božiča, pa bomo zadovoljni.

Dela se pa bolj srednje. Delavci pri kontraktorjih so dobro zaposleni in še tudi preslabo ne zaslužijo, v tovarnah pa po enih krajih bolj slabo delajo, pa tudi ne stalno. Najhuje je tudi to, ker starejših delavcev ne sprejemajo radi na delo.

Mr. John Mahkovec, ki stanuje na 1615 Broadway St., je moral te dni za nekaj časa v bolnišnico. Bolna je tudi Miss Agnes Testin, na Willow Ave. Vsem bolnikom vrni ljubi Bog ljubo zdravje!

Rojenice so se zglasile pri družini Mr. in Mrs. Edward Agnič in so jim pustile za spomin čvrstega fantka. Pri družini Mr. in Mrs. Jurij Korol na 914 Broadway St. tudi sinčka, katerega so tudi prav veselili. Obema staršema čestitke!

Pozdrav vsemu osebju A. S. in vsem čitateljem!

Naročnik. NESREČA IN DRUGO NA CALUMETU.

Calumet, Mich. Da je v rudnikih nevarno delati, ve vsakdo. Poleg zaduhlega zraka visi nad teboj še kamenje in drugo, ki se lahko vsak čas utrga in te potolče ali celo ubije. Te dni se je hudo ponesečil v rudniku Calumet and Hecla Co. mladenič Frank Klobutar. Večja masa rude mu je padla na nogo in mu isto v dveh krajih prebila. Nahaja se v Calumet and Hecla bolnišnici. Dal Bog, da bi skoraj ozdravel!

Druga nesreča se je pripetila, ko je te dni v istem rudniku ubilo rudniškega delavca Arnolda Niemi, starega komaj 22 let. Udaril ga je skip ter ga na mestu ubil. Pokojni je bil zaposlen kot timberman v rudniku.

V rudnikih delajo zadnje čase malo boljše. Zaslužek pa ni bogve kaj. Treba je težko delati za borno plačo.

V nedeljo, 3. novembra, se je mudil tukaj Mr. Anton Grdina, g. predsednik KSKJ. Kazal nam je slike, ki so bile posnete na film v Jolietu povodom proslave 35letnice KSKJ, in slike Vseslov. kat. shoda v Lemontu. Slike so res jako le-

pe in je priporočljivo vsaki naselbini, da povabijo Mr. Grdinata, da jih pride pokazat. Mene so te slike zelo zanimale.

Pozdrav vsem Slovincem širom Amerike!

Poročevalec. HIMEN IN DRUGO IZ ROCK SPRINGS. Rock Springs, Wyo.

V slovenski cerkvi sv. Cirila in Metoda sta se poročila te dni ženin Mr. John Zupanc z nevesto Miss Anna Zembo. Poročne obrede je opravil č. g. Dr. John L. Zaplotnik, tukajšnji slov. župnik. Ženin je rodom iz Rock Springsa, sin ugodne slovenske družine. Nevesta pa je hči tudi ugodne družine Mr. in Mrs. Paul Zembo iz Boulder. Gostovanje in sreče novemu paru!

Koncem oktobra smo imeli v Wyomingu prave snežne viharje. Motorni busi, ki v ugodnem vremenu imajo velik prevoznik promet v Wyomingu, so bili čisto ustavljeni radi snežnih zametov. Ako bo zima že sedaj oficielno prišla, tedaj bomo imeli isto precej časa.

A. K. FINANČNO POROČILO župnije sv. Štefana za septem-ber in oktober 1929.

Table with financial data: Dohodki: Cerkv. kol.: sedeži \$652.69, Kolekta v kuvertah 541.91, Kolekta brez kuvert 333.47, Kolekta za dolgove 69.96, Kolekta za misijone 74.87, Kolekta za kurjavo 496.17, Večernice 169.80, Svečke 108.85, Mesečnina 207.40, Šolnina 271.25, Zabave 212.91, Najemnina od dvoran 132.00, Kegljisce 120.80, Bazar 110.00, Darovi 81.90, Razno 20.00, Skupaj \$3603.48

Table with financial data: Stroški: Plače: duhovniki \$664.00, sestre 420.00, organist 260.00, mežnar 300.00, Cerkvene potrebe 438.23, Za misijone 84.00, Kurjava in razsvet. 128.12, Popravlila: župnišče 30.05, sesterska hiša 199.45, šola 9.60, Šolske potrebe 86.44, Obresti 150.00, Odplačan dolg 400.00, Telefon 12.30, Stroški za bazar 91.71, Stroški za kegljisce 70.63, Razno 12.00, Skupaj \$3356.53

Dohodki \$3603.48, V blagajni od avg. 991.17, Skupaj \$4594.65, Stroški 3356.53, Ostane v blagajni \$1238.12, Rev. Anzelm Murn, O.F.M., župnik.

PODLISTEK

Dr. Ožbolt Ilanig: KAPELSKI PUNT

Previdno se je plazil po pečinah, počasno je stopal po poti v ravnini, bližal se je domu in ničesar sumljivega ni bilo zaznati. Še enkrat se ogleda na vse strani, hitro stopi v vežo in v sobo, kjer je ležala mati, zraven nje pa je stala Anka vsa objokana. Preplašeno pogleda brata, ki je ravno vstopil v sobo. "Andrej, beži, beži, nevarnost je velika, podnevi so te že iskali." "Samo enkrat se hočem videti mater, potem pa grem." In rahlo stopi k postelji ter z nežnim glasom pokliče mater. "O, Andrej, ali si prišel?" reče mati s tihim glasom in se mu nasmehlja; "toda pa

pretrdo so ga držali trije hlapci. V trenutku so ga zvezali in bil je ujet. Anka, ki je bila še v veži, je slišala bratov krik in takoj vedela, kaj to pomeni. S strašnim vikom skoči k bratu, a surovi hlapci jo pahnejo od njega. "Andrej, moj Andrej, tako so te ujeli. Usmiljenje, pustite ga!" stoka Anka in vije od bolesti roke. A govorila je gluhim ušesom, s surovo silo so tirali ženeški hlapci Andreja od hiše proti trgu. "Z Bogom, mati, Anka! zakliče Andrej bolesto v temno noč, "ne vidimo se nikdar več!" Bile so zadnje besede, ki jih je še slišala Anka, nato pa se je zgrudila nezavestna v veži na tla. Pa kako je prišlo vse to? Pisar je imel svoje ogleduhe. Ko so se vrnili hlapci po dnevu, ne da bi vlovili Andreja, je dal opazovati od daleč, če se Andrej le ne vrne. In res ga je ogleduh spoznal, ko je stopil v hišo; hitro je skočil po svoja tovariša, ki sta bila skrita v bližnji stari kolibi, in prišli so ravno pred hišo, ko je stopil Andrej iz nje.

Tako je bil Andrej ujet. Še tisti večer je zvedel pisar, da so oba polovili in imel je svoje satansko veselje, da se mu je naklep tako lepo posrečil. Zalostno sta se spogledala Andrej in Tomej, ko sta prišla skupaj v zaporo, kjer morata ostati, dokler ju ne odvedejo dalje v Celovec. Bilo je še več drugih fantov, ki so jih tudi zasačili in vtaknili med vojake. Nič niso vriskali drugo dan, ko so stali na trgu pred hišo. Zbralo se je več ljudi, ki so gledali mlade krepke fante in jih pomilovali. Zdajci pride flegar in z njim pisar Robert. Prvi je izročil poveljniku straže pismo in velel, da nastopijo pot proti Celovcu. Pisar je stal ob strani in se porogljivo smejal proti Andreju in Tomeju. "Sedaj sta na varnem. Danes pa nimata toliko korajže kakor zadnjič," ju zbada in se samozavestno suče pred njima; "na Turškem se vama že pomiri kri." "Proklet bodi!" vzklikne Andrej v silnem srdu; "tudi tebe zadene kazen! — Spomnil se še boš, kar si storil moji sestri in meni!" Še je hotel govoriti, ali surovi hlapci

ga udari po obrazu in hajdi, odkorakali so po trgu. Ljudje so sli nekaj časa za njimi, potem pa obstali in gledali za odhajajočimi. Ujetniki so bili tihi, in le eden je zavriskal, a še tu je bilo čuti, da je bilo le prisiljeno. In še ta je hitro utihnil, ko je zadonel iz zvonika romarske cerkve v Trnju mrtvaški zvon. Zapel je Andrejevi materi Klari, ki je v minulih noči zatisnila oči za vedno. Že itak slabotna, je strašna novica, da je sin ujet, popolnoma potrla. Tako je vzel Andrej slovo od doma, ki ga je videl danes zadnjikrat. V jezuitski vojašnici, ki je bila po razpustu tega reda za to določena, sta našla naša znanca iz Kaple dosti drugih tovarišev. Živahno življenje je bilo na dvoriščih in v sobah. Z mrzlično naglostjo se je vse pripravljalo za odhod proti Turkom. Novodošlim vojakom so dali hitro vojaško obleko in orožje, s katerim so se morali vezbati. Osem dni pozneje je zapustil Celovec koroški regiment, ki je nosil tedaj ime Alvinezi. Stirinajst dni so rabili, da so prišli do Sedmograšč.

(Dalje prih.)

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 17 Nedelja — 26. po binkoštih.
- 18 Ponedeljek — Oton.
- 19 Torek — Elizabeta Ogr.
- 20 Sreda — Feliks, Val.
- 21 Četrtek — Darovanje Marijino.
- 22 Petek — Cecilija.
- 23 Sobota — Klemen I.

Rev. K. Zakrajšek:

26. NEDELJA PO BINKOŠTIH.

Janez Krstnik je bil v ječi, pa je poslal svoje učence, naj gredo Jezusa vprašat, če je on "tisti, katerega čakamo"? Pa jim je rekel, naj gredo in povedo Janezu čudeže, katere so videli. Ko ga Judje niso hoteli sprejeti in verovati vanj, jim je zaklical: "Če ne verujete mojim besedam, verujte čudežem, katere delam."

Jezus je potrjeval svoje mesijansko in svoje božanstvo s čudeži. Sv. evangelisti nam jih vedno sporočajo.

1. Ti čudeži so bili pravi čudeži, to je, dela, katerih ne more nihče drugi vršiti razen Bog, ki je gospodar narave, katerega mora narava ubogati. Kdo more sleporenemu z besedo dati nazaj vid? Kdo more gobovega človeka samo z besedo v trenutku ozdraviti? Kdo more mrtvega človeka obuditi k življenju, morda celo takega, ki je bil že štiri dni v grobu, kakor je bil Lazar? Tudi današnja zdravniška veda, pravimo, da dela čudeže, da ozdravlja bolezni, ki so bile do sedaj neozdravljive. Toda, da to dokaže, mora človek rabiti zdravljenje časa. Narava ne pozna skokov. Vse se mora razviti in vršiti po zakonih narave. V trenutku in z besedo samo pa do sedaj še noben človek ni ozdravil in ne more ozdraviti nobene bolezni. Kristus je to naredil. To so čudeži.

2. Da je Kristus res delal čudeže, pripovedujejo evangelisti jasno in določno. Vsak dogodek popišejo tako lepo in jasno, da se vidi, da je to bil čudež. Evangelisti niso lagali, ker jim tega ni bilo treba in bi jim tudi ne koristilo, ker so takrat, ko so bili spisani, živeli še mnogi, ki so vse videli na lastne oči. Če bi pisali laži, bi jih ti hitro zavrnil. Da bi si jih izmislili, si tudi po pameti ne moremo misliti, ker bi ne imelo smisla. Saj bi sami sebi lagali. Ko bi se jim iz teh laži obetal kak dobiček, bi si kaj takega mogli misliti. Toda radi te svoje vere so bili bližnji in slednjic umorjeni. Kdo bo za laž umiral in se dal mučiti? Bi se dal ti? Tudi so morali biti sami trdno prepričani, da jih je Jezus res delal, ker so jih ravno ti čudeži potrdili v njih veri, da so sami tako trdno verovali, da je Jezus Bog, da so bili pripravljivi in zmožni prestati toliko trpljenja radi te svoje vere.

3. To so vedeli tudi Židje in jih priznali za čudeže. Bili so tako jasni, da jih niso mogli utajiti, da bi jih bili silno radi. Zato so imeli edino en izhod, da so ljudstvo šuntali proti Jezusu, češ, da jih vrši z Belzebubom, vjstnim hudicev, in da je to čarovništvo. Celo židovska sveta knjiga, Talmud ji pravi, pripoveduje o čudežih Jezusovih in jih priznava kot čudeže. Ko so se zbrali k posvetovanju, kako bi Jezusa s poti spravili, so rekli: "Ta človek dela toliko čudežev! Če tako pustimo, bodo vsi ljudje vanj verovali. In tisti dan so sklenili Jezusa umoriti." Ko je ozdravil sleporenega, koliko so preiskovali, da bi bili ta čudeži utajili. Ko je Lazarja obudil k življenju, so bili silno razburjeni in je dal ravno ta čudež povod, da so sklenili nič več ne čakati, temveč ga takoj umoriti.

Tudi židovski zgodovinar Josephus Flavius pripoveduje o teh čudežih.

Tudi poganski zgodovinarji vedo povedati o njih. Tako n. pr. zgodovinar Celzij, Porfirij in celo Julijan odpadnik, cesar, jih omenja.

Da je ljudstvo splošno verovalo v te čudeže kaže tudi dejstvo, da so ravno ti čudeži bili, da so se milijoni pridružili krščanstvu in verovali v Jezusovo božanstvo.

Tudi dandanes mnogi taje te čudeže, češ, da so bili to samo navidezni čudeži. Vendar nimajo nikakih pametnih in pravih dokazov za to. S tem pa, da kdo dvomi o njih, še ni nikak dokaz, da niso bili pravi čudeži. Saj nekateri celo trdijo, da Jezus ni nikdar živel. Da tudi ta trditev ni pametna, nam pove že naš razum. Kdo bo tajil, da je kedaj živel Mojzes, ali Cezar, ali Neron, ali Napoleon, ali Washington, ali katerih drugih velikih zgodovinskih mož. O nobenem se pa ni že toliko pisalo, noben nam ni zapustil za seboj tako velikega dela, kakor mu ga je zapustil Jezus s svojim krščanstvom in s svojo sveto cerkvi. Amen.

FARE V BELOKRAJINI

Po Valvasorju, Rev. Pavel Podbregar.

Fara Černomelj.

Topografično: Černomeljska dolina (Per Zernomlu) je v veliki večini lepa, ravna in obdarjena dolina, ki veliko prinaša. Ima dobra vina, mnogo živine, sadja. Precej je vasi. Polje ob Kolpi navzgor je rodovitno. Voda ob Černomlju ni zdrava in je nevarna za mrzlico. Vina tudi premočna. Dobliska gora je znana po mnogih vinogradih. Raste izvrstno vino.

Statistika ob Valvasorjevem času: Fara Černomelj spada nemškemu viteškemu redu. Sedanjji župnik je g. Andrej Dušek. Mestna farna cerkev je posvečena sv. Petru. Ima tri oltarje, glavni sv. Petra; stranski sv. Florijan in oltar loret-

otrok sv. krst in do dvajset jih umre.

Statistika danes: Število prebivalcev je do 4000. Podružnice: 1. Sv. Marko Ev. v Butoraju. 2. Sv. Duh v mestu. 3. Sv. Mihael v Desincu. 4. Sv. Janez v Dobljčah. 5. Sv. Vid v Dobljčah. 6. Sv. Jernej na Gortavcu. 7. Sv. Janez Krstnik v Petrovi vasi. 8. Sv. Jakob v Rodinah. 9. Preblašene Device Marije v Rodinah. 10. Sv. Jurij na Rožancu. 11. Sv. Sebastijan v mestnem logu (Rožancu). 12. Sv. Miklavž na Strožnem vrhu. 13. Sv. Marije Magdalene v Tuševem dolu. 19. Rojstvo prebl. Device Marije v Vojni vasi.

Fara Vinica.

Topografično: Vinška dolina (Per Vinze) je ob Kolpi in lahko tekmuje po rodovitnosti in lepoti z drugimi kraji. Je mnogo vinogradov, rodovitnih polj, travnikov in pašnikov. — Pridelajo veliko sadja. Viniško grozdje ima plemenit duh. Vino je močno. Malo kozarec tega vina omaja noge in jezik in kaj lahko omami moža.

Statistika nekdanj: Ta fara spada k nemškemu viteškemu redu. Pred nedavnim časom je bil župnik N. Zvitkovič, sedaj je Janez Jurij Zalokar. Farna cerkev je posvečena sv. Križu. Ima pet oltarjev in 19 podružnic: Naše ljube Gospe v Žezlju. So trije oltarji in nekaj kapelic. Ta cerkev je imenitna in romarska. Leta 1684 je bil zvonik, ki stoji na ostrini strme gore, zadet od strele. Sv. Anton, opat v Silih. Presvete Trojice v Preloki. Sv. Jožef v Podklancu. Sv. Katarina na Vinici. Sv. Jakob v Ulzakoviču (?). Sv. Ane v Narajcu. Naše ljube Gospe v Hraslju in Sv. Duha ravnotam. Sv. Barnaba v Starilipi. Sv. Mihael v Damljah. Sv. Helena v Belčurhu. Sv. Urban v Selu. Sv. Sebastijan in Fabijan v Suhorju. Vseh svetnikov v Pustenigradu. Sv. Peter in Jurij v Zapodju. Sv. Lovrencij v Oberku. Presvete Trojice v Dragatušu. Na viniški fari je 140 krstov in 30 mrličev na leto.

Statistika danes: Nekdanja velika viniška fara je razdeljena: a) Sama Vinica ima prebivalcev v vsej fari do 3000. Podružnice: 1. Sv. Mi-

hael v Damlju. 2. Sv. Rok v Hraslu. 3. Sv. Duh v Novi lipi. 4. Sv. Jožef v Podklancu. 5. Sv. Fabijan in Sebastijan na Suhoru. 6. Preblašene Device Marije na Žezlju. — b) Preloka, bivša viniška podružnica, župna cerkev sv. Trojice. Je prebivalcev 1000. Podružnice: Sv. Antona pušč. na Ziljih. c) Fara Dragatuš je nastala deloma iz podružnic černomeljske, deloma iz viniške fare. Dragatuš sam je spadal pod Vinico. Prebivalcev je do 2300. Podružnice: 1. Sv. Helena kr. na Belčjem vrhu. 2. Sv. Ožbolt kr. v Dragovanji vasi. 3. Sv. Anton pušč. na Goleku. 4. Sv. Lavrencij na Obrhu. 5. Vseh svetnikov v Pustem gradu. 6. Sv. Peter v Zapodju. 7. Sv. Ane na Tanči gori. 8. Sv. Tomaž na Tanči gori.

Fara Metlika.

Topografično: Metliška dolina je med Kolpo in Gorjanci in je rodovitna pokrajina. Pridelajo žito in vino. Pečajo se z živinorejo in ribištvo; rakov je v izobilju. Je nekoliko ne zdrava za tiste, ki se niso navadili. Poletna vročina je neznosna. Prebivalci, ki so tam rojeni ali po dolgem bivanju že tam udomačeni, imajo lepe dneve. Je tamkaj veliko vinogradov, ki prinašajo močna vina, nevarna za tiste, ki jim preveč zaupajo in se jih preveč vztrajno drže. Kaj težko taki na nogah obstanejo.

Statistika nekdanj: Metliška fara pripada nemškemu redu. Sedanjji župnik je g. Janez Kolbesen, prošt. Metliška fara ima naslov prošnje. Patron farne cerkve je sv. Miklavž, škof. Podružnice so sledeče: Sv. Rok pred mestom. Sv. Martin, škof, ravnotam. Sv. Katarina in zopet sv. Martin. Sv. Anton v Ternovcih. Sv. Janez Krstnik v Lokvici. Sv. Jakob na Suhorju. Sv. Vid pod Gorjanci. Sv. Marko v Bušnjih vasi. Sv. Urban na gori Beržu. Sv. Marjeta v Bojanski vasi. Sv. Križ v Slamni vasi. Sv. Miklavž na Krašnjem vrhu. Naše ljube Gospe v Radovici. Sv. Ana v Vidošičih. Sv. Leonard v Drešniku. Sv. Peter v Drašičah. Marija Magdalena v Božjakovem. Tri fare, posvečene naši ljubi Gospej, stoji na pokopališču in v kranjskem jez-

ku jih imenujejo Trifare. So v bližini Rosavnic, od mesta oddaljene nekako pol ure.

Statistika danes: a) Metliška fara zase šteje do 4000 prebivalcev. Podružnice: 1. Sv. Marije Magdalene na Božjakovem. 2. Sv. Peter ap. v Drašičih. 3. Sv. Urban pop. muč. na Grabrovcu. 4. Sv. Janez Krst. na Zg. Lokvici. 5. Sv. Martin v mestu. 6. Sv. Rok v mestu. 7. Sv. Križ v Slamni vasi. 8. a) Žalostne Matere božje; b) Glej clovek; c) Brezmadežna Devica Marija pri Treh farah. 9. Sv. Anton v Trnovcih. 10. Sv. Ana v Vidošičih. b) Radovica, župna cerkev Vnebovzetja prebl. Device Marije ima do 800 prebivalcev. Podružnice: 1. Sv. Marjeta v Bojanji vasi. 2. Sv. Trojice na Krašnjem vrhu. c) Na Suhorju je župna cerkev sv. Jožefa. Prebivalcev je do 2000. Podružnice: 1. Sv. Jakob v Bereči vasi. 2. Sv. Marko v Bušnjih vasi. 3. Sv. Vid v Jugorju.

Fara Podzemelj.

Spada ravno tako nemškemu redu. Tam je župnik Andr. Mazola. Farna cerkev je posvečena sv. Martinu. Podružnice: Sv. Miklavž v Freiturnu (?), Marija Magdalena v Plešivcih. Sv. Janez Krstnik v Trižučah. Sv. Vid v Griblah. Sv. Anton v Kresincu. Sv. Marjeta Uborštu. Sv. Helena v Podzemlju. Sv. Križ v Gradacu. Naša ljuba Gospa v Kloštru. To cerkev so ustanovili černomeljski gospodje in jo izročili franciskanom. Danes in tam nobenega samostana. Uničen pred turskimi vpadi. Ustanovna listina tega samostana se še nahaja.

"Am. Slovenec" je tvoj prijatelj, predstavi tega svojega prijatelja svojim drugim prijateljem in jih nagovori, da si ga naroče!

DR. SV. MARIJE MAGDALENE

štev. 162, K. S. K. I. CLEVELAND, O.

Odbor za tekoče leto 1928:

Predsednica, Helena Mally, 1105 E. 63rd St.

Podpredsednica: Antonia Zupan.

Tajnica: Marija Hochevar, 1206 E. 74th St.

Blagajničarka: Alojzija Pikiš, 117 E. 71st St.

Zapisničarka: Julija Brezovar.

Vratarica: Frances Kasunič.

Nadzornice: I. Genevieve Supan.

II. Mary Škulj, III. Cecilija Znidaršič.

Duhovni vodja: Rev. B. J. Ponikvar.

Zdravniki: Dr. M. F. Oman, Dr. James Seliskar in Dr. L. J. Perme.

Redna seja se vrši vsaki prvi ponedeljek v mesecu v stari dvorani šole sv. Vida.

Assesment se pobira na seji samo od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

IZ DOMOVINE.

Kmet iznašel sadilni stroj. Kmet Velimir Stokič iz Brančeva pri Velikem Gradištu je iznašel avtomatični stroj za sadjenje koruze. Iznajditelj pravi, da bodo polja, ki bodo zasajena s pomočjo njegovega stroja, dala za 30 odstotkov večjo žetev kakor dosedaj. Kmet je pripravil že vse potrebno, da dobi patent za svoj stroj.

Smrtna kosa.

V Trbovljah je umrla Marija Jager-Parasuš, stara 79 let. — V Stari cerkvi je umrl Jože Eppich, star 70 let. — V Loškem potoku je umrl trgovec in posestnik Martin Kordiš, st. 72 let. — V Blanci pri Sevnici je umrl posestnik in dolgoletni župan Josip Robek. — V Mariboru je umrl 26letni delavec Karol Arpenssek. — V Ljubljani je preminul 75 let stari Peter Lukas, čevljarški mojster. — V Murski Soboti je umrla Ljudmila Koren, hčerka pekovega mojstra.

Trg Vladimirja Gortana v Šibeniku.

Kakor drugod v Jugoslaviji je krivična smrtna obsodba nesrečnega istrskega omladinca Vladimirja Gortana tudi v Šibeniku povzročila veliko žalost med meščanstvom. V trajen spomin pokojnega Gortana bo v občinski upravi na prihodnji seji stavljen predlog,

DRUŠTVO SV. VIDA

štev. 25, K. S. K. I. CLEVELAND, O.

Leto 1929.

Predsednik, Anton Škulj, 1099 E. 71st St.

Podpredsednik, Anton Strniša.

Tajnik Anthony J. Fortuna, 1093 E. 64th St.

Zapisnikar, John Skrabec.

Blagajnik, Ignac Stepic.

Nadzorniki: John Znidarsic, Stanley Zupan, Jos. Germ.

Zastavonoša, John Modic.

Vratar, Jacob Korencan.

Bolniški obiskovalec, Joseph Ogrin, 9020 Parmelle Ave.

Duhovni vodja, B. J. Ponikvar.

Zdravniki, Dr. J. M. Seliskar, Dr. M. J. Oman in Dr. L. J. Perme.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

V društvo se sprejmejo člani(ice) od 16. do 55. leta.

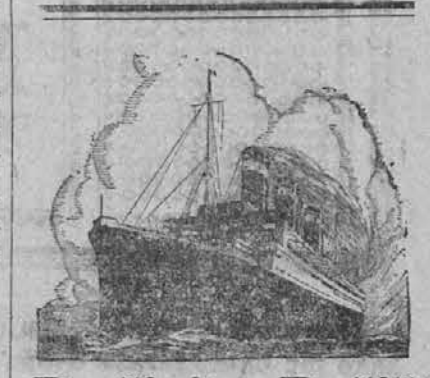
Zavarujete se lahko za 20-letno zavarovalnino ali pa za do smrtno zavarovalnino in sicer za \$250, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V društvo se sprejemajo tudi otroci od 1. do 16. leta.

Za bolniško podporo pa \$7.00 in \$14.00 tedenske bolniške podpore, v slučaju bolezni, bolnik naj se naznani pri tajniku samo, da dobi zdravniški list in karto in naj se ravna po pravilih.

da se trg pred mestnim gledališčem krsti na Trg Vladimirja Gortana.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Preživite Božič v JUGOSLAVIJI

Dve potovanji za praznike

na največji ladji sveta S. S. LEVIATHAN

Naravnost do Cherbouga in Southamptona

7. DECEMBRA

Pod osebnim vodstvom Jožefa Turka.

S. S. George Washington

Plove naravnost v Hamburg

12. DECEMBRA

Pod osebnim spremenstvom C. W. Schreiberja in W. Schuckmana.

IZBERITE si katerokoli izmed teh svetoznamih ladij in bodite uverjeni, da dospete pravočasno v svojo domovino, da se boste mogli udeležiti prazničnih slavnosti.

Kupite si povratne listke (za tja in nazaj), da boste imeli zagotovljeno svoje mesto na plovniku. Pomagamo vam pri izpolnitvi Re-entry permitov.

Za podrobnejše informacije in za uradne potne cene vprašajte svojega lokalnega agenta ali pa pišite naravnost na

UNITED STATES LINES

110 So. Dearborn St., Chicago, Ill. 45 Broadway, New York City.

RAVNOKAR

JE IZŠEL KOLEDAR AVE MARIA ZA L. 1930.

Posvečen je spominu prvega vseslovenskega katoliškega shoda in krasi ga premmogo lepih slik. Letos obsega celo več kakor 300 strani. Zavoljo tega ga prštevam med najboljše slovenske koledarje. Stane pa kljub temu samo 50c kakor navadno leto. Kdor ga še ni naročil, naj ga takoj naroči pri Upravi Ave Marije v Lemontu. Ko ga boste dobili v roke in ga boste brali, se boste prepričali, da smo vam pripravili nekaj izrednega. Zatorej ne odlašajte z naročili!

DR. KWARTA

slovenski dentist - JOLIET, ILL.

Vse vrste zobnega dela izvršujem po najnižjih cenah. — Izdrem zob brez bolečin za \$1.00. Vse delo jamčeno. Preiskava brezplačna. Ure od 9. dop. do 8.30 zvečer.

205 No. Chicago Street, (nasproti Realto Theatre) Tel. 6394

Prebivam v Jolietu 35 let.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času selitve.

Pokličite Telefon: ROOSEVELT 8221.

Louis Stritar

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

Naznanilo in zahvala.

Zalostnim srcem javljamo našim daljnim prijateljem in znanecem, da nas je zadela težka nesreča, ki bo ostala zapisana v naši družini do naše smrti. Dne 26. oktobra smo izgubili iz naše sredine našega ljubelega sina, oziroma brata

John Pušavec

Na večer omenjenega dne se je odpeljal z svojimi prijatelji okoli bližnjega jezera. Usoda je hotela, da je druga kora z veliko naglico pridvela od nasprotne strani in kolidirala z ono, v kateri se je vozil naš sin. V sled zadoblenih poškodb je bil naš sin takoj mrtev. V nadi, da se pripelje vesel domu kakor po navadi, smo prešli obvestilo, da ga ni več med živimi. Nemogoče nam je na tem prostoru opisati našo žalost, katera je pretresla stariše, brate in sestre.

Pokojni John je bil rojen 2. maja, leta 1907, pokopan je bil dne 30. oktobra popoldne ob veliki navzočnosti prijateljev, znancev in sorodnikov. Dolžnost nas veže, da se tem potom najpriščneje zahvalimo sledečim, ki so dali svoje kare brezplačno v pogrebne svrhe, J. Mantel, J. Kapsch, Jos. Makaronič, John Rus, Frank Švegel sinovi. Iz Mesaba okolice so se vdeležili pogreba sledeči: Iz Chisholm Anton Vidmar, iz Eveletha P. Malec s soprogom in Frank Zemljan s soprogom, iz Gilberta, Mrs. Južovec in John Prešern, iz Pineville Sever družina. Bodi Vam prisrčna zahvala za Vašo uslugo. Prisrčna hvala vsem drugim prijateljem za vdeležbo pogreba, za darovanje sv. maše in vence, istotako vsem onim lepa zahvala, ki so prišli pokopit našega nepozabnega sina oziroma brata, in za tolažilne besede za časa naših tužnih dni. Pri srčni hvala društvu "Sokol" za darovanje vence in sobotom za polno vdeležbo njegove zadnje poti do hladne jame. Nosiči so bili sledeči: Frank Zgonec, Anton Grahek, Anton Slobodnik, John Slobodnik, John Kovach in Math Kapsch, 19 mladeničev je nosilo vence in šopke cvetic, katere sedaj pokrivajo njegovo svežo gomilo. Izrekamo Vam iskreno hvalo za Vaš trud. Bog Vam plačaj za vse kar ste storili dobrega.

Ti pa nepozabni naš ljubljenec se veseli v neminljivem veselju in prosi za nas, da se sestanemo nad zvezdami.

Tvoji žalujoči: RUDOLF, brata; ANGELA, FRANCES, SYLVA in MANA in JOHN PUŠAVEC, stariši; CHARLES in MARY, sestre.

V Ely, Minn., 4. novembra 1929.

Illington Studio

JOHN F. GLOMB, Prop.

FOTOGRAFSKI ZAVOD

2006 West 22nd Street (Near Robey St.)
Phone: Canal 1807.

Izdeluje vsakovrstne umetniške slike, ročno slikanje in povečanje.

Ako hočete biti v svoji hiši brivec, kupite si "Barbers Clippers", enakega kakor ga rabijo v BRIVNICI. Podpišite in pošlite \$2.63 in poslali vam bomo "Barbers Clipper", poštnina plačana.

Ime

Naslov

Mesto

Naš naslov

Eichholzer & Co., Inc.

FOREST, CITY, PA.

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

Drugi ga brez diha opazujejo in ko vidijo, kako mu obraz izraža dvom, nato pa grozo, vsi prebledijo. Končno pogleda okoli in prvi žalostno: "Vse je končano! Upton pravi, da nima pomena, ako skušamo priti v Hulak; Bakairi so vdrlí v mesto in on bo gledal, da pobegne.

Nato so vsi od groze molčali. Molk pa prekine Sam:

"Jaz tega ne verjamem!"

Vsi se obrnejo k njemu.

"Kaj hočeš, s tem reči, Sam? vpraša Jim. "Ali se ti meša?"

"Meni ne! Če bi Bakairi res udrlí v tisto mesto bi ti Upton sploh ne odgovoril. Pred vsem drugim bi se najprej požurili, da njega ubijejo!"

"Toda — toda, saj mi je vendar Upton odgovoril!" pritiska Jim.

"Ali si o tem prepričan?" vpraša Sam.

"Ali ti je gesto postal?"

Jim skoraj odleti s svojega sedeža.

"Ne! Še mislim nisem na to!"

"Potem ga zahtevaj od njega!" odvrne Sam.

Jim kar pade spet v svoj stol in začne pošiljati.

Znova so čakali nekaj minut, nato pa Jim spet ves obupan spregovori:

"Ničesar ne morem ujeti!"

"Seveda ne moreš. In tudi mogel ne boš, dokler Upton ne dobi časa za pogovor!"

Jim se okrene k Samu in vpraša: "Kdo pa bi bil prej govornik?"

"Nisem si mislil, da boš moral to še vpraševati!" pravi Sam ne čisto brez prezira. "Gadsden edini pozna pravo valovno dolžino!"

"Pa nima radia!"

"Mislim, da je v Riu vendar vse polno radijev, on je pa tudi imel kakih dvanajst ur časa, da si ga oskrbi."

"Jaz pa jako rad verjamem, da ima Sam prav," reče Greg vneto.

"Jaz tudi," prizna Jim bolj mirno. "Sedaj se tudi spomnim, da tipkanje ni bilo takšno kot pri Uptonu. Mislim pa sem, da je temu vzrok njegov strašni položaj." Nato preneha. "Ker pa Upton ni ničesar sporočil, je tudi to slabo znamenje! Saj je rekel, da bo začel ob desetih."

"Ne," ga popravi Sam. "Rekel je le, naj bomo od desetih dalje pripravljani. To je pa vse kaj drugega!"

"Zopet imaš ti prav, Sam," mu pritrdi Jim. "Potem bo pa najbolje, da čakamo in poslušamo, ako se še kaj oglasi."

"Seveda!" reče Sam. "Ali nam dovolite, Mr. Valda?"

"Ako dovolim! Fant moj, rajši dam dohodke celega leta kot pa zamudim to sporočilo! Moja hiša vam je na razpolago, dokler želite. In jaz prav tako trdno kakor vi upam, da je vaš prijatelj živ in zdrav. Seveda pa utegnemo še dolgo čakati. Menjavali se bomo." Pri teh besedah si natakne par slušal.

Čakali so res dolgo, tako dolgo, da je Jim izgubil skoraj vsako upanje; tu pa slednjic začno tipkati Morsejevi znaki.

"Ali je Upton?" hitro vpraša profesor.

"Da. Poznam njegovo pošiljatev," odgovori Jim. "Nikar ne govorite, prosim!"

Naslednjih pet minut je bilo v veliki sobi

tako tiho, da niti dihanja ni bilo čuti, končno pa se Jim obrne k družbi in obraz mu kar žari.

"Hura!" zavpije. "Odbili so jih! Upton je živ in zdrav! Pravi, da lahko zdržijo še osem do deset tednov in da željno pričakuje našega svidenja."

"Sijajno!" pravi Valda veselo. "Zdaj vam pa dam nekaj malice in nato vas popeljem nazaj v vaš hotel, ker se vam bo mudilo na pot."

Ko so stopali dol po stopnicah za njim, pošepeta Sam Jimu: "Bolje bi bilo, da bi hiteli, Jim! Pomisli vendar, da je Gadsden slisal vse, kar je Upton povedal."

Toda Jim zmaje z glavo. "Samo če je imel izredno dober radio, Sam. Se celo z Valdovim sem komaj ujel Uptonovo pošiljatev."

37. Nepričakovan: dobrodošli!

Sprevodnik z obrazom kavne barve je prišel skozi dolg, odprt ameriški železniški voz in nekaj klical, profesor, ki je znal španski, pa je prevajal. "Nasiednja postaja bo Goyaz," je pojasnjeval in pričel pobirati svojo ročno prtljago.

Potovali so skoraj štiriindvajset ur in fantje so bili pokonci že od zore ter si ogledovali pokrajino; bila pa je popolnoma drugačna kakor so pričakovali. Kakor večina Angležev, so tudi oni mislili, da je Brazilija dežela gozdov in močvar in so bili kar očarani, ko so videli, da se železnica spenja na gorske prelaze, dasi so nekateri bili celih tri tisoč čevljev nad morsk gladino. Po dolinah so zeleneli gozdovi, više ležeči kraji pa so bili večinoma brez vsega drevja. Vozili so se mimo mnogih in velikih kavčnih plantaž (nasadov), zdaj pa so hiteli preko prerij, kjer so se pasle velike črede govedí.

"Zdi se, da pri potovanju skozi takele pokrajine ne bomo imeli sploh nobenih težav," pravi Jim.

Greg pa se zasmeje. "Saj ni povsod tako kakor tukaj, Jim, posebno na dolgem potu ne. To boš lahko spoznal, še preden boš en teden starejši."

"To bom verjel takrat, ko bom videl," odvrne Jim smeje. Tu pa začne vlak počasneje voziti in obstane ob dolgem peronu.

Vsa družba je prav pridno hitela jemati prtljago iz železniškega voza, ko se jim približa visok, suh mož, komaj malo temnejše polti od Angleža, oblečen v angleške jahalne hlače in lahko jopico iz drila, in se dotakne profesorjevega ramena, rekoč:

"Vi ste profesor Thorold, ne?"

"Da," odgovori profesor in poznalo se mu je, da je precej presenečen.

"Dobrodošli torej!" pravi veliki mož. "Jaz sem Antonio Seca, bratranec Arturja Valde. Brzjavil mi je, da pridete in mi naročil, naj vam grem na roko."

Profesor ga ostro pogleda, pa Secove temne oči so ga gledale tako prostodušno, da je bil kar zadovoljen.

"To je jako prijetno presenečenje," pravi nato. "Upam pa, da vas ne bomo morda nadlegovali."

(Dalje prih.)

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Tri plošče najnovejše izdaje

25116—Živela je ena deklica, moški kvartet Adria z godbo Dajčman Bratov.
Dobro srečo za kravo rdečo, semenj, pevci Adria, z godbo Dajčman Bratov 75c

(Ta plošča bo gotovo ugajala vsakomur, ker je tako raznolična. Moški kvartet, harmonika, ubrano mešano petje ter resno in šaljivo prerokanje na sejmju so štiri različnosti, ki so najpopularnejše na ploščah. Kupite jo gotovo.)

25117—Selsko veselje, Ljubca je videla, ženski duet 75c

(Če povemo, da pojeta na tej plošči M. Udovich in J. Lausche, smo jo priporočili dovolj. Te plošče so popularne zlasti radi živahne, mojstersko-ukusno prirejene godbe, ki spremlja petje.)

25119—K oknu pridi, Zora Ropas in A. Šubelj. S'noč sem pri eni hiši bil, R. Banovec in A. Šubelj 75c

(To ploščo so izdelali naši trije koncertni in operni pevci. Vse tri slišite na tej plošči. Fina kombinacija izvežbanih glasov in lepo doneče slovenske pesmi. Naj nihče ne prezre te plošče.)

DRUGE SLOVENSKE PLOŠČE

- 25053—Hribčki ponižajte se Jaz bi rad rudečih rož, moški kvartet 75c
- 25054—Bodimo veseli, polka Na jadranski obali, valček, instr. trio 75c
- 25055—Vigred se povrne Oj dober dan, moški kvartet 75c
- 25056—O mraku Dolenjska, moški kvartet 75c
- 25057—Slovenec sem Perice, moški kvartet 75c
- 25058—Janez Čuk in Milka Sova, I. del Janez Čuk in Milka Sova, II. del 75c
- 25059—Jaka na St. Clairu, polka Clevelandski valček, instr. trio 75c
- 25060—Ziben šrit za ples Šuštar polka, harmonika 75c
- 25061—Žužemberk polka Zadnji poljub, valček, harmonika duet 75c
- 25062—Povšter tanc Ribenska polka, harmonika in kitare 75c
- 25063—Ančka pojd plesat, valček Tromplan za ples, harmonika in instr. 75c
- 25064—Ribenska, I. del Ribenska, II. del, moški kvartet 75c
- 25065—Samo še enkrat, valček Ven pa not, polka, instrumentalni trio 75c
- 25066—Kranjski spomini, valček Luna valček, orkester 75c
- 25067—Fantje se zbirajo, moško petje, Na planine, petje, zbor "Jadrán" 75c
- 25068—Črne oči, valček Fantje se zbirajo, moški kvartet 75c
- 25069—Stari šotiš Odpri mi dekle kamrico, trio s petjem 75c
- 25070—Al' me boš kaj rada imela Carlot valček, orkester 75c
- 25071—Regiment po cesti gre, s petjem Sebelška koračnica, harmonika 75c
- 25072—Štajerska Moj prijatelj, polka, moški kvartet 75c
- 25074—Sokolska koračnica Kje je moja, harmonika in kitare 75c
- 25075—Slovenske pesmi V slovo, ženski duet in klavir 75c
- 25076—En let' in pol Ljubca moje, ženski duet in klavir 75c
- 25077—Dolenjska polka Štajerski Landler, godba 75c
- 25078—Dunaj ostane Dunaj Neverna Ančka, harmonika in kitare 75c
- 25079—Danici Domače pesmi, ženski duet in klavir 75c
- 25080—Oberštajerš Slovenski poskočni šotiš, godba 75c
- 25081—Nemški valček Černiška polka, godba 75c
- 25082—Bod' moja, bod' moja Nebeška ženitev, Anton Shubel bariton 75c
- 25083—Čez Savco v vas hodiš Sladki spomini, ženski duet in klavir 75c
- 25084—Nočni čuvaj Pevec na note 75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačemo poštnino mi. — Pošiljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljatev. — Naročila blagovolite poslati naravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Se enako spodtikajajo.

Treba bo še počakati.

Dijaštvo univerze Columbia v New Yorku napravi od časa do časa "versko pojedino — religious symposium," ter povabi razne govornike, ki razlagajo pred dijaštvom raznih "ver" in mnenj in prepričanj svoja verska naziranja ter jih na ugovore skušajo zagovarjati.

Dne 8. oktobra je govoril nad 250 dijakom kaplan treh vojn, Rev. Francis P. Duffy. Razlagal je dijakom katoliško pojmovanje o življenju, smrti in onstranskem svetu. Obenem je odgovarjal tudi na ugovore od strani dijakov.

Očitati so mu dijaki švigašvagarijo — inconsistency, — da je šel s svojo vero na bojna polja. Eden izmed dijakov je kar pri štirih prilikah zahteval, da naj govornik spravi svoje življenje v soglasje s svojim naukom. Tudi mnogi slovenski "oponent" lajajo enako in se enako spodtikajajo, kakor je razvidno iz neštetihih slučajev, kadar nanese pisava na — vojno.

Rev. F. P. Duffy je postal oster.

"Young fellow — mladič," je dejal, "štrikrat me poprašuješ enako in odgovoril sem vsakokrat. Zdaj te hočem za dovoljiti. Gotovo, švigašvagar sem. Pripoznam. Ampak to je moja napaka, nikakor pa ne napaka cerkve, vere moje. Švigašvagar sem, ker sem človek.

Ampak, mladenič, zapomni si: Nikoli nisem nikogar ubil. V zadnji vojni, ko smo bili v hudi stiski, mi je dal polkovnik granato in mi je rekel, naj se branim. Dal sem jo nazaj, ker je nisem mogel rabiti. To ni bila moja zadeva — that wasn't my trade."

Morda je mladič utihnil? Naši slovenski oponenti ne bodo. Rev. Duffy je za mnoga naziranja navedel Kanta, Hegela. Odločno je obsodil porodno kontrolo, priznal verjetnost evolucije glede telesa, a glede duše ni in ne more biti nobenega dokaza za razvitek. "Ali pridejo psi v nebesa?" so ga vprašali. "Ne vem," je bil odgovor, "pa upam tako. Od vseh živali, mislim, bi psi najprej bili za nebesa."

Dijaku, ki je trdil, da je krščanstvo krivo vseh svetovnih homatij, je zabrusil: "Hell, no! Krivda ni na krščanstvu, temveč with good old John H. Humanity."

Mlada punca je blebetala nekaj o — prepričanju. Pihnil jo je: "Nimate pravice govoriti o prepričanju v vaši starosti, premlada ste!"

Priporočal je dijakom, naj bodo odkritosrčni — open-minded — in naj se prizadevajo za znanje, ne pa za prepričanje, dokler ne izkusijo malo več. Kritiziral je hipnotizem, coeicism, Christian science, frendism . . . kot zablode, ki ginejo.

Krivda bo pri obeh.

Ako je v Chicagu neki Frank Fortuna ustrelil Mrs. Elizabeto Finruak, ker ga je nadlegovala, "da prispeva denar za njeno cerkev," in jo je Fortuna ustrelil in obstrelil njeno hčerko, morda ravno ne bo šle za kako versko nestrpnost. Pa recimo, da je nestrpnost pri tem. Nestrpnost, predvsem verska, je nespametna. Žena bi imela imeti več razsodnosti, da naj bi ne bila nadlegovala Fortuna, ako ni hotel prispevati za njeno cerkev, Fortuna bi pa bil imeti tudi toliko pameti, da bi bil ženi pokazal vrata, ako ga je res nadlegovala. Če je tako, kakor se poroča, je pač krivda pri obeh.

Job Harriman je utopist. Kaka utopija se lepo poda v teoriji, za prakso pa ni, vsaj ne za splošno prakso.

Harriman je l. 1914 ustanovil komuno po svoji utopiji v puščavi Majave v Kaliforniji. Baže krajevne razmere niso bile ugodne za obstanek komune, in se je razšla. L. 1917 se je odločil za enak poizkus v državi Louisiana. Kraj se imenuje Newllano in se baže zelo dobro razvija. Ideja je v tem, da se nihče ne izkorišča, ker je vse skupno.

Komunistična ideja ni ravno napačna po bistvu. Prvi kristjani so imeli nekako — komuno. Ampak tam je bilo nekaj, namreč: "bili so enega duha in enega srca". Ali je morda krščanstvo za nič, ker ni šlo za daljšo dobo? Sebičnost se je v krščanski komuni krotila z — duhom. Kako jo krotijo v komuni Newllano? Se bo šele pokazalo.

Ampak ni ravno sebičnost, ki je zapreka — komunam. Tega pa noben poizkus ne more izpremeniti, niti najmanj krščanstvo, ker — duh lahko požaltuje, izpreminjati narave pa nima namena. Ako komuna zadene na naravo, ne morda na kake napake v človeku, lahko za nekaj časa uspeva, za vedno pa ne, in nikakor ne za splošnost.

Komuna v Newllanu se lahko lepo razvija, zdaj že 12 let, prej ali slej pa pride "razvitek", kateremu se pravi — polomija.

Ali so boljšeji boljši ljudje?

V članku v Prosveti se pove, da v Rusiji napravijo kakega kozla, ga ustrelijo. Kdo bi nikoli nobenega ne ustrelil? Ampak v Rusiji takoj popravijo, ako kaj zagrešijo, napačno napravijo. To je pošteno, ako je tako.

Dalje pa se glasi v isti koloni: "Ali ni sam sveci oče rekel, da je njega (Mussolinija) sam Bog poslal Italiji? In sveci oče je vendar nezmotljiv, kadar govori o Bogu."

Člankar, g. Molek, prav dobro ve, kaj vse vsebuje pojem nezmotljivosti. Prav vedoma je ustrelil kozla. Recimo pa, da bi ga bil nevedoma, kakor jih streljajo boljšeji. Ali bo po maniri boljšejev tudi popravljen, ko nezmotljivost papeža s tako izjavo, ako je bila podana, nima prav ničesar opraviti? Težko, da bi popravljen, in zato bodo boljšeji pač boljši ljudje.

Uganete?

Zapisano je: "V Avstriji napovedujejo fašistično 'revolucijo' od tedna do tedna, potenu pa pride dež, ali ima general drisko — in puč izostane." Ali uganete, kje je tako — zapisano?

"Amerikanski Slovenec" je največji slovenski dnevnik in najstarejši slovenski list v Ameriki. Naročajte ga!

SUŽBO IŠČE

oseba srednje starosti, dobra kuharica, v kakem boljšem prostoru, v kakem župnišču ali za oskrbovanje par boljših oseb. Za pojasnila pišite na upravo tega lista pod "Sužba 2947".

Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas
EDINI SLOV. CVETLIČAR
V CHICAGO.

1320 W. 18th St. Chicago
Vence za pogrebe šopke za neveste in vse v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

DOBRO

delo, postrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskoviti. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.